

Minuta ședinței Consiliului Consultativ din 8 Aprilie 2008

8 Aprilie 2008, 10.00 – 15.00

Introducere

Președintele ANRCTI urează bun venit participanților și arată că agenda acestei ședințe este foarte încărcată, urmând a fi dezbătute două dintre cele mai importante măsuri planificate de ANRCTI pentru anul 2008 – **documentul de poziție privind strategia de reglementare a sectorului comunicațiilor electronice din România pentru perioada 2007-2010 și proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie**, precum și **planul de acțiuni al ANRCTI pentru anul 2008 și proiectul de decizie privind alocarea și utilizarea unor numere naționale scurte pentru servicii armonizate la nivel european**.

1. Adoptarea Agendei

Președintele ANRCTI atrage atenția asupra documentului 1 (Agenda), cerând observații. În lipsa oricăror remarci, agenda este adoptată în forma propusă de ANRCTI.

2. Minuta întâlnirii anterioare

Președintele ANRCTI cere observații cu privire la documentul 3 (Minuta întâlnirii din 16 octombrie 2007), transmis spre consultare industriei și inclus pe agendă spre informare și, neexistând nici o observație, îl declară aprobat.

3. Documentul de poziție privind strategia de reglementare a sectorului comunicațiilor electronice din România pentru perioada 2007-2010.

Pentru prezentarea documentului de poziție privind strategia de reglementare a sectorului comunicațiilor electronice din România pentru perioada 2007-2010, președintele ANRCTI dă cuvântul vicepreședintelui ANRCTI, Alexandrina Hîrțan. Vicepreședintele ANRCTI arată că, întrucât documentul de sinteză a observațiilor este foarte voluminos și se presupune că cei prezenți l-au parcurs, va prezenta numai cele mai importante puncte asupra cărora au existat observații din partea majorității respondenților.

Vicepreședintele ANRCTI constată interesul față de demersul de analiză strategică desfășurat de ANRCTI, exprimat prin comentariile și observațiile respondenților în cadrul procesului de consultare publică. Arată că observațiile primite indică o atitudine generală de susținere a intervenției reglementatorului, neutră din punct de vedere tehnologic și fundamentată pe realitățile pieței românești.

O serie de observații s-au referit la metodologia utilizată în analiza-diagnostic realizată pentru definirea strategiei, ANRCTI subliniind încă odată că segmentarea structurală a sectorului comunicațiilor electronice din România, efectuată în cadrul proiectului de strategie, nu își propune

aplicarea criteriilor specifice identificării piețelor relevante, nici înlocuirea acestor criterii cu altele sau renunțarea la aplicarea lor în demersul de identificare a piețelor relevante.

Pentru a răspunde observației unui respondent care susținea că mixarea perspectivei business cu dreptul concurenței este incorectă, ANRCTI arată că îmbinarea celor două perspective este o condiție esențială pentru înțelegerea problematicii sectorului de comunicații electronice. Alegerea celor mai bune soluții de reglementare este condiționată de înțelegerea modelelor de afaceri, evaluarea fezabilității tehnologice și a eficienței furnizării serviciilor, atribute proprii unei perspective de afaceri. Pe de altă parte, în cazul identificării unor probleme concurențiale, intervenția de reglementare trebuie să țină seama de principiile dreptului concurenței.

O altă observație se referă la datele utilizate de Autoritate în analiză, care au fost considerate depășite, insuficiente și neverificate. Vicepreședintele ANRCTI arată că informațiile de care Autoritatea a dispus au fost suficiente pentru formularea unei strategii coerente și utile și precizează că acest proces a început în luna martie 2007, colectarea și prelucrarea informațiilor având loc în primele luni ale anului, perioadă în care informațiile disponibile reflectau situația la nivelul anului 2006. Ulterior, înainte de publicarea *Documentului de poziție*, ANRCTI a realizat o interpretare preliminară a datelor statistice colectate pentru semestrul I 2007, constatând că nu există indicii privind modificări ale tendințelor estimate pe baza informațiilor deja prelucrate. În definitivarea *Documentului de poziție*, ANRCTI a luat în calcul și informațiile devenite disponibile ulterior consultării publice, precum datele statistice pentru semestrul II 2007 și planurile privind acordarea unor noi licențe de utilizare a frecvențelor radio în vederea furnizării de rețele și servicii de comunicații electronice care, uneori, au potențialul de a schimba datele problemei.

Ca o observație de ordin calitativ, ANRCTI apreciază că, pentru scopul exercițiului de strategie, este mai curând relevantă identificarea și verificarea unor tendințe, evoluții și fenomene, decât actualizarea periodică a informațiilor, proces cu valențe mai degrabă statistice decât strategice și precizează că și în cazul unor demersuri statistice există un ecart între data publicării raportului și data de referință a informațiilor pe care acesta le utilizează, ceea ce, evident, nu poate afecta relevanța sau pertinenta raportului.

De asemenea, a fost ridicată problema dimensiunii eșantionului ales pentru efectuarea studiului, însă, având în vedere faptul că studiul a fost realizat pentru verificarea unor ipoteze formulate pe baza interpretării informațiilor provenite de la operatori și pe baza datelor aflate în posesia Autorității, ANRCTI susține faptul că eșantionul a fost adecvat scopului studiului.

Trecând la concluziile analizei-diagnostic, reprezentantul ANRCTI precizează că se va axa doar pe anumite aspecte: accesul pe proprietăți nu este propriu numai furnizorilor de servicii de retransmisie a programelor audiovizuale, ci și furnizorilor de servicii de telefonie mobilă care întâmpină dificultăți din partea consiliilor locale la obținerea autorizațiilor de construcție a site-urilor în interiorul localităților. Ținând cont de această observație, ANRCTI recunoaște eterogenitatea politicilor de acces pe proprietăți ale autorităților administrației publice locale, precum și implicațiile asupra performanței mediului concurențial, inclusiv în ceea ce privește rețelele de telefonie mobilă. De altfel, în secțiunea 3.4.3 din *Documentul de poziție* (pag. 33) se precizează că, deși rețelele de cablu sunt afectate în cea mai mare măsură de problema accesului pe proprietăți, dificultăți similare se manifestă și în cazul altor rețele. Pentru mai multă claritate, pasajele în cauză au fost reformulate, menționându-se expres telefonie mobilă. De asemenea, *Capitolul 6* din documentul de poziție a fost adaptat în mod corespunzător, pentru a surprinde și rolul autorităților locale în dezvoltarea rețelilor de telefonie mobilă.

S-a menționat însă faptul că, prin *Documentul de poziție*, ANRCTI nu și-a propus să rezolve problemele legate de autorizarea executării construcțiilor, lucru care intră în sfera de competență exclusivă a autorităților administrației publice locale.

În ceea ce privește oportunitatea analizării unei posibile dominanțe colective în segmentul telefoniei mobile, s-a remarcat divergența de opinii în rândul celor care au răspuns consultării, în sensul că unii respondenți au considerat că această analiză are un caracter obligatoriu, iar alții au arătat că nu există nici o cauză concretă care să indice necesitatea acestui demers. Luând în considerare argumentele cu privire la relansarea Cosmote, la debutul comercial al RCS&RDS și la licențierea unor noi frecvențe pentru servicii de telefonie mobilă, ANRCTI a considerat necesar să nuanțeze concluzia analizei în sensul că a recunoscut tendințele pozitive de dată recentă, subliniind însă necesitatea ca aceste tendințe să se dovedească sustenabile pentru a contracara potențialul risc de dominanță colectivă a celor doi mari operatori. Vicepreședintele ANRCTI îi asigură pe cei prezenți că Autoritatea va monitoriza acest segment, ca și toate celelalte segmente unde analizele au furnizat indicii privind existența unor probleme concurențiale.

În continuare, reprezentantul ANRCTI face câteva comentarii asupra segmentelor de telefonie fixă, internet și transmisiuni de date, din perspectiva observației că ofertele de telefonie fixă ale operatorilor de telefonie mobilă par să submineze abordarea regionalizată a segmentelor și că operatorii de telefonie mobilă nu întâmpină probleme la intrarea pe piața de telefonie fixă.

Tot în acest context, vicepreședintele ANRCTI se oprește asupra unei observații care arată că se impune dereglementarea tuturor segmentelor PSTN cu amănuntul și aplicarea de remedii diferențiate pe regiuni, la nivel de gros, respondentul identificând trei regiuni. Prima regiune ar avea trei platforme în competiție, a doua două platforme și cea de-a treia doar o platformă, în funcție de care s-ar impune un grad mai mic sau mai mare de reglementare. În ceea ce privește diferențierea geografică a remediilor la nivel de gros în funcție de prezența platformelor de comunicații, ANRCTI a avut în vedere o astfel de posibilitate în demersul de analiză strategică, însă au existat o serie de argumente de natură să descurajeze adoptarea unei astfel de abordări: în primul rând faptul că la nivel național ofertele și prețurile sunt uniforme – ceea ce indică existența unei piețe cu caracter național –, iar în al doilea rând dificultățile asociate identificării condițiilor concurențiale la nivelul zonelor geografice sunt foarte mari, granițele dintre aceste piețe geografice fiind extrem de fluctuante. Cu toate acestea, ANRCTI menționează că va reanaliza argumentele și oportunitatea definirii unor piețe geografice sau a impunerii unor remedii diferențiate în cadrul analizelor de piață.

Alte observații s-au referit la soluțiile de acces la bucla locală, la insuccesul acestor soluții, ANRCTI dorind să reitereze motivele care au stat la baza evoluției modeste: aria redusă de acoperire a rețelei, numărul mic de bucle prin care Romtelecom putea furniza servicii DSL, ecartul existent între data lansării comerciale a serviciilor DSL și data publicării primei oferte de referință privind accesul necondiționat la bucla locală. De asemenea, există bariere de intrare materializate în investițiile asociate soluțiilor de acces la buclă (DSLAM-uri, echipamente de semnalizare, comutatoare, linii închiriate, sisteme de facturare etc.), precum și perspectivele oferite de reconfigurarea rețelei de acces prin introducerea echipamentelor de tip ONU. Din aceste motive, ANRCTI are în vedere investigarea unor posibilități de reconfigurare a soluțiilor de acces la bucla locală în urma analizelor de piață. Tot în contextul analizelor de piață, vicepreședintele ANRCTI precizează că Autoritatea are în vedere și analizarea tarifelor de acces la buclă locală, context în care se va putea reanaliza diferența între tariful de acces total și cel de acces partajat la buclă.

În continuare, vicepreședintele ANRCTI trece la sectorul serviciilor de transmisie și retransmisie a programelor audiovizuale. Un respondent afirmă că DTH-ul e mai degrabă complementar decât

substituibil cu CATV, datorită diferențelor în funcționalitatea serviciilor, substituibilității reduse etc. și propune definirea de segmente omogene cu amănuntul, distincte la nivelul fiecărei rețele de cablu. ANRCTI apreciază că, după cum s-a putut observa în cadrul analizei-diagnostic, o serie de informații, precum similitudinea caracteristicilor de funcționalitate și preț, similitudinea conținutului oferit, percepția consumatorilor, și chiar lansarea ofertelor DTH de furnizorii de cablu TV, sunt de natură, în opinia ANRCTI, să susțină substituibilitatea celor două platforme. De asemenea, pe baza indiciilor existente la data realizării analizei-diagnostic, s-a previzionat că dezvoltarea serviciilor de (re)transmisie a programelor TV prin sisteme de tip DTH în vederea distribuției către public va constitui principalul factor generator de competiție.

Vicepreședintele ANRCTI face scurte observații asupra substituibilității fix-mobil pentru a răspunde unui operator care afirmă că analiza de substituibilitate a ANRCTI se concentrează pe serviciile de acces, a căror substituibilitate este mai redusă comparativ cu cea a serviciilor de apeluri. Același respondent recunoaște că diferențele de funcționalitate între fix și mobil sunt permanente și nu va exista niciodată substituibilitate perfectă, însă ar exista constrângeri asupra prețurilor, de natură să justifice un test al monopolistului ipotetic. ANRCTI admite pertinenta acestor argumente economice privind nivelurile diferite de substituibilitate în funcție de granularitatea analizei. În același timp însă, validitatea argumentului că „*în virtutea penetrării reduse a telefoniei fixe, telefonul mobil nu reprezintă neapărat un substitut pentru telefonul fix*” nu se rezumă la substituibilitatea accesului, de vreme ce utilizarea serviciilor de apeluri este condiționată de acces.

Și asupra obiectivelor strategice s-au făcut ample observații, însă ANRCTI a considerat că merită să acorde atenție în special obiectivului de transparență, simplitate și disponibilitate a informațiilor, obiectiv care, în opinia unor respondenți, este deja satisfăcut, aducând o serie de argumente ca tipărirea și distribuirea de broșuri, informații în magazine, pe web, prin IVR, etc., unii furnizori invocând și cercetările interne care au relevat faptul că utilizatorii cunosc brand-ul și îl asociază cu tarife simple și clare. ANRCTI dorește să sublinieze faptul că informarea utilizatorilor nu poate fi confundată cu reclama și publicitatea sau cu notorietatea mărcii comerciale (*brand awareness*). Reclama și publicitatea reprezintă în primul rând mijloace pentru atragerea de noi clienți și creșterea consumului. ANRCTI a considerat că procentele de răspunsuri greșite la întrebări punctuale, simple, colectate prin sondaje de opinie, reprezintă un instrument de verificare mult mai credibil decât cele propuse de operatori. Vicepreședintele ANRCTI citează câteva concluzii pe care Comisia Europeană le-a inclus în studiul de impact menit să susțină noul cadru de reglementare: 38% dintre utilizatorii de servicii de telefonie mobilă, 34% dintre utilizatorii de servicii de telefonie fixă și 30% dintre utilizatorii de servicii de acces la internet din 25 state membre consideră că este deosebit de dificil să compare diferitele oferte de pe piață. Vicepreședintele ANRCTI subliniază încă o dată necesitatea realizării unui instrument care să ofere utilizatorilor posibilitatea comparării ofertelor, întrucât în lipsa unor informații clare cu privire la tarife, utilizatorii sunt tentați să achiziționeze mai mult decât ar avea nevoie. Faptul că operatorii depun toate diligențele pentru a-și informa proprii abonați, lucru care nu poate fi negat de Autoritate, nu infirmă nevoia existenței unui instrument de comparare a tarifelor pentru serviciile de comunicații electronice. De altfel, Comisia Europeană a recomandat prin noul Framework ca autoritățile de reglementare să pună la dispoziția pieței instrumente de comparare a ofertelor, acolo unde acestea nu există deja.

Pentru a se referi pe scurt la politicile de reglementare, vicepreședintele ANRCTI arată că va exista ocazia chiar în cadrul acestei ședințe să se discute despre politica de interconectare în contextul discuției pe marginea serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie.

Un operator consideră că ANRCTI ar trebui să ia în calcul diferențele de la un operator la altul în ceea ce privește rețelele, costurile și condițiile de piață, existând riscul de a reglementa un nivel

prea scăzut sau prea ridicat al tarifelor de interconectare față de nivelul real al costurilor, lucru care ar fi de natură, în opinia acestui operator, să provoace distorsiuni pe piață. ANRCTI a opinat în Documentul de poziție pe de o parte că nivelul asimetriei trebuie controlat și stabilit pe baze nediscriminatorii, iar pe de altă parte că orice asimetrie în nivelul tarifelor de terminare furnizate la nivelul unui segment omogen reprezintă o soluție temporară, care trebuie eliminată la un moment dat. În aplicarea principiului simetriei, ANRCTI a apreciat deja că, dacă fiecare operator ar practica tarife de interconectare stabilite la nivelul propriilor costuri rezultate din situațiile financiare, o astfel de reglementare ar echivala cu recompensarea ineficienței economice: operatorii cei mai eficienți ar fi nevoiți să subvenționeze ineficiența competitorilor lor, astfel încât se poate ajunge chiar la situația în care operatorul «subvenționat» să devină mai eficient decât cel «care subvenționează». Prin urmare, pentru a nu produce distorsiunile descrise mai sus, orice asimetrie la nivelul tarifelor de terminare, la puncte fixe sau mobile, trebuie justificată prin factori de natură exogenă, în afara controlului operatorilor.

În continuare, vicepreședintele ANRCTI s-a oprit doar asupra politicii de spectru, pentru a puncta două aspecte:

- tehnologia WIMAX reprezintă o prioritate pentru Autoritate (este cunoscut faptul că în luna februarie 2008 a fost publicată Ordonanța de urgență nr. 18/2008 privind stabilirea unor măsuri pentru reorganizarea utilizării spectrului radio în banda de frecvențe 3600-3800 MHz, pentru a permite demararea procedurilor de implementare a sistemelor BWA (*Broadband Wireless Access* – acces pe suport radio în bandă largă la nivel național). Conform prevederilor Ordonanței, ANRCTI va reglementa modul de desfășurare a procedurii de selecție comparativă pentru acordarea licenței de utilizare a frecvențelor radio 3600–3657 MHz și 3700–3757 MHz. În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a ordonanței (4 martie 2008), prin hotărâre a Guvernului, va fi stabilit cuantumul taxei de licență, iar ANRCTI va avea la dispoziție 60 de zile de la intrarea în vigoare a acestei hotărâri pentru a adopta o decizie privind modul de desfășurare a procedurii de acordare a licenței;
- în ceea ce privește facilitarea intrării pe piață a operatorilor virtuali mobili (MVNO) – ANRCTI a susținut întotdeauna ca intrarea pe piață a acestor operatori trebuie să se facă pe baze comerciale și de aceea a prevăzut în Planul național de numerotație o tranșă de numere pentru furnizorii care doresc să ofere astfel de servicii. Eventualele decizii de reglementare care să faciliteze intrarea pe piață a acestor operatori se vor lua în urma unor analize de piață bazate pe identificarea unei astfel de piețe și a unui/unor operatori cu putere semnificativă.

În încheiere, vicepreședintele ANRCTI dorește să facă câteva aprecieri asupra opțiunilor de redefinire a instrumentelor de reglementare enumerate în documentul de strategie, instrumente care reprezintă o paletă de opțiuni a căror utilizare se va stabili de la caz la caz, în urma analizelor de piață. Vicepreședintele ANRCTI subliniază faptul că niciunul dintre aceste instrumente nu va fi aplicat numai pentru că este disponibil, ci numai când și unde analizele de piață vor arăta că este oportun și necesar.

Reprezentantul ANRCTI mulțumește participanților pentru atenție și îi invită să formuleze întrebări și comentarii.

Președintele ANRCTI intervine pentru a face câteva precizări cu privire la faptul că documentul discutat reprezintă o strategie și nu presupune aplicarea *ad literam* a tuturor instrumentelor enumerate, remediile și deciziile de reglementare urmând a fi luate în urma unor analize de piață. Acest document trebuie tratat ca un exercițiu de transparență din partea ANRCTI cu privire la

preocupările Autorității pentru următorii trei ani, menit să asigure predictibilitatea cadrului de reglementare.

Dl. Gheorghe Șerban, **ANISP**, intervine pentru a face precizări asupra accesului la elementele de infrastructură asociată, solicitând ca această problemă să fie soluționată pentru toate categoriile de operatori de comunicații electronice, nu doar pentru cei de CATV sau pentru furnizorii de servicii de telefonie mobilă. De asemenea, dl. Gheorghe Șerban remarcă lipsa abordării problemei autorizării generale care, fiind foarte facilă, a dus la intrarea pe piață a unor operatori care oferă servicii de proastă calitate.

Președintele ANRCTI face precizări cu privire la proiectul de lege privind infrastructura asociată, amintind că ANRCTI s-a implicat în elaborarea textului, însă promovarea și aprobarea lui ține strict de Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației. Directorul Direcției Juridice face câteva precizări în ceea ce privește problemele întâmpinate de proiectul de lege pe circuitul de avizare. Au existat atât probleme generate de restructurările succesive ale avizatorilor (ministere și miniștri), cât și alte tipuri de probleme, ANRCTI încercând mereu să vină în întâmpinarea acestora.

Pentru a răspunde în continuare domnului Șerban, vicepreședintele ANRCTI menționează că, în documentul de strategie, la pag.33, ANRCTI a subliniat faptul că deficiența referitoare la eterogenitatea politicilor de acces pe proprietăți se manifestă la nivelul tuturor sectoarelor. De asemenea, în legătură cu autorizarea generală, vicepreședintele ANRCTI arată că acesta este cadrul de reglementare european, principiul autorizării generale neputând fi limitat.

La observația dlui. Șerban în ceea ce privește segmentarea geografică, vicepreședintele reia ideea că oportunitatea segmentării geografice va fi avută în vedere în momentul în care se vor face analizele de piață, însă există deja anumite indicii că această abordare nu s-ar justifica din cauza uniformității tarifelor și a ofertelor furnizorilor.

Reprezentantul **Vodafone** face o serie de observații. Prima observație se referă la nivelul competiției, apreciind faptul că, în această ultimă versiune a strategiei, ANRCTI a adaptat concluziile documentului la realitatea din piață. Totodată, reprezentantul Vodafone consideră că ANRCTI a acordat un rol secundar reglementării telefoniei la punct fix, prin chiar poziționarea capitolului respectiv în documentul de strategie, solicitând ca Autoritatea să acorde mai multă atenție acestui sector. De asemenea, consideră că eșecul buclei locale pus de ANRCTI pe seama lipsei de acoperire este eronat, opinând că acesta s-a produs din imposibilitatea dezvoltării unui plan de afaceri viabil bazat pe reglementările buclei locale. Reprezentantul Vodafone consideră, de asemenea, inoportună reglementarea pieței MVNO-urilor, această piață fiind una liberă, arătând totodată că Vodafone nu a primit până acum nici o cerere serioasă în acest sens. Ultimul comentariu al Vodafone se referă la obiectivul strategic „valoare corectă pentru bani”, despre care operatorul consideră că nu poate fi atins prin dezvoltarea unui instrument de comparare a ofertelor de pe piață, saltul de la informarea utilizatorilor la un instrument de comparare a prețurilor fiind, în opinia operatorului, uriaș. Președintele ANRCTI arată că un astfel de instrument de comparare a prețurilor pentru serviciile de internet mobil există în Suedia și are 20.000 de accesări pe zi.

Pentru a răspunde celei de-a doua observații a Vodafone, vicepreședintele ANRCTI arată că așezarea capitolului de strategie a fost făcută în funcție de ponderea segmentului în ansamblul pieței de comunicații și îi asigură pe participanți că Autoritatea va trata toate sectoarele în mod nediscriminatoriu și transparent. În ceea ce privește eșecul buclei locale, vicepreședintele ANRCTI arată că acesta a fost cauzat de un cumul de motive. În ceea ce privește aparenta inconsistență în utilizarea termenului de „asimetrie”, vicepreședintele Autorității subliniază că este vorba de asimetria informației între furnizori și consumatori, deficitul de informații al cererii în

raport cu oferta de servicii, nefiind vorba de asimetria ofertelor între operatori. De asemenea, vicepreședintele ANRCTI arată că lipsa de informații este o realitate nu numai în România ci și în Uniunea Europeană, Comisia Europeană introducând în noul cadru de reglementare prevederi menite să asigure nu numai o mai mare transparență, ci și o mai mare comparabilitate a ofertelor furnizorilor.

Orange consideră că proiectul de lege privind accesul la infrastructura asociată ar trebui adaptat pentru a cuprinde și prevederi privind radiațiile electromagnetice în sensul reducerii barierelor pentru construcția de siteuri.

Romtelecom își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că această strategie începe să devieze de la ceea ce se întâmplă în Europa, unde se înregistrează o tendință de dereglementare a sectorului fix, considerând că piața de telefonie fixă din România este una concurențială și deci nu ar mai trebui impuse și alte reglementări. Un alt aspect atins de către reprezentantul Romtelecom este segmentarea geografică pe care Romtelecom o susține prin prisma faptului că există zone în care acest operator a pierdut peste 60% din abonați, nemaivând, deci, putere semnificativă în acea zonă. Vicepreședintele ANRCTI reia faptul că acest aspect va fi pe larg dezbătut în momentul analizei de piață, arătând că în documentul de strategie se explică dificultățile abordării geografice a pieței din perspectivă ex ante.

Observând cu nu mai sunt alte comentarii pe acest punct, vicepreședintele ANRCTI mulțumește colegilor din Autoritate care au colaborat la elaborarea acestei strategii, precum și tuturor operatorilor care s-au implicat activ în procesul de consultare pe marginea acestui document.

4. Proiectul Planului de acțiuni al ANRCTI pentru anul 2008

Pentru prezentarea sintezei observațiilor la Planul de acțiuni al ANRCTI pe anul 2008, ia cuvântul vicepreședintele Autorității care arată că primul plan anual de acțiuni elaborat în contextul existenței unei strategii pe termen mai lung reflectă obiectivele strategice stabilite prin documentul de poziție.

Referitor la viitorul politicii pentru serviciul universal în România, reprezentantul ANRCTI reamintește că Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației are rolul de a coordona demersul de revizuire a *Documentului de politică și strategie privind implementarea serviciului universal în sectorul comunicațiilor electronice*, iar Autoritatea va acorda întreaga atenție participării în acest proces, urmând să contribuie cu expertiza sa, cu concluziile rezultate din implementarea serviciului universal până în prezent și cu propuneri legate de obiectivele și mecanismele de implementare viitoare.

O serie de observații primite în perioada de consultare a acestui proiect s-au referit la analizele de piață și la ordinea în care ANRCTI a stabilit să le realizeze. La capitolul de terminare și origine la puncte fixe a apelurilor în rețelele publice de telefonie, ANRCTI arată că are în vedere finalizarea în cel mai scurt termen a revizuirii piețelor corespunzătoare serviciilor de terminare la puncte fixe a apelurilor în rețelele publice de telefonie, astfel încât termenul indicat în Planul de acțiuni să fie respectat, așa cum a cerut unul dintre respondenți. Cu privire la revizuirea piețelor corespunzătoare serviciilor de terminare și origine la puncte mobile a apelurilor în rețelele publice de telefonie, ANRCTI a modificat punctele II.1.b.3 și II.1.b.5 din Planul de acțiuni în urma observațiilor venite din partea unui respondent care este de părere că orizontul de timp propus pentru analiza piețelor de origine la puncte fixe și, respectiv, de origine la puncte mobile în rețelele publice de telefonie, precum și pentru analiza piețelor cu amănuntul corespunzătoare, nu permite o investigare completă a relațiilor de interdependență dintre cele două piețe, și în special a

substituției fix-mobil, acțiune pe care o consideră prioritară față de evaluarea unei potențiale dominanțe colective.

Cu privire la revizuirea piețelor corespunzătoare serviciilor de telefonie la puncte fixe la nivel cu amănuntul, un respondent consideră că piața ar trebui dereglementată întrucât toate piețele relevante cu amănuntul evoluează către concurența bazată pe infrastructură, barierele de intrare pe piață sunt scăzute, iar dreptul concurenței ar trebui să fie suficient pentru remedierea oricăror probleme concurențiale pe viitor și sugerează o etapizare a acestui proces. ANRCTI precizează că aspectele legate de îndeplinirea „testului celor trei criterii” (la care face referire respondentul) vor fi analizate cu ocazia revizuirii piețelor corespunzătoare serviciilor de telefonie la puncte fixe la nivel cu amănuntul. Totodată, ANRCTI nu este de acord cu propunerea de împărțire a procesului de revizuire a piețelor cu amănuntul formulată de respondent. Autoritatea consideră că abordarea simultană a definirii piețelor relevante, a desemnării furnizorilor cu putere semnificativă și a stabilirii remediilor ar permite o mai bună adaptare a intervenției de reglementare la situația de pe piețele analizate, inclusiv sub aspect temporal, problemelor de ordin concurențial oferindu-li-se fără întârziere remediile adecvate.

Cu privire la restricționarea accesului la numerele verzi, ANRCTI arată că este la curent cu această problemă și va avea în vedere analiza tuturor aspectelor acestei probleme și investigarea unor posibilități de soluționare în contextul revizuirii piețelor relevante.

În ceea ce privește implementarea strategiei privind introducerea sistemelor BWA (*Broadband Wireless Access*), ANRCTI arată că implementarea strategiei privind introducerea sistemelor BWA este una dintre prioritățile majore ale activității sale în anul 2008.

În ceea ce privește definitivarea metodologiei de evaluare a parametrilor de calitate în sistemele GSM, Autoritatea reamintește că inițiativa stabilirii unei metodologii de măsurare a parametrilor de calitate în rețelele GSM, lansată în urmă cu ceva timp, a întâmpinat o opoziție puternică din partea operatorilor atunci când s-a pus problema agreării metodologiei, în special în ceea ce privește interpretarea obligațiilor de calitate a serviciilor prin referire la orice punct al zonei de acoperire. Din acest motiv, ANRCTI manifestă rezerve cu privire la șansele de reușită pe care le-ar avea o asemenea acțiune în anul 2008 și nu consideră că introducerea sa în Plan ar fi oportună.

În finalul prezentării acestui punct din agendă, vicepreședintele ANRCTI dorește să se mai refere la un singur aspect și anume la reglementări în sectorul tehnologiei informației. Un operator consideră că este inechitabil ca beneficiarii reglementărilor din domeniul tehnologiei informației să fie excluși de la plata tarifului de monitorizare și propune identificarea unui mecanism prin care și aceștia să poată participa la taxele de reglementare percepute de ANRCTI. ANRCTI precizează că, potrivit legislației din domeniul tehnologiei informației, care constituie temeiul activității sale de reglementare și supraveghere în acest domeniu, Autoritatea poate percepe o taxă numai pentru omologarea sistemelor informatice folosite în activitatea de facturare electronică. Celelalte dispoziții legale în domeniul tehnologiei informației nu oferă ANRCTI posibilitatea de a percepe taxe furnizorilor de servicii (de exemplu, pentru prestarea serviciilor de arhivare electronică, a serviciilor de certificare pentru semnătura electronică, a serviciilor de marcare temporală a documentelor sau a serviciilor în domeniul comerțului electronic). În lipsa unor prevederi în legislația primară, nu este posibilă introducerea obligației de plată a unor taxe în deciziile ANRCTI, prin care se stabilesc normele de aplicare a acestei legislații. Autoritatea va analiza posibilitatea de a formula unele propuneri de revizuire a cadrului legislativ care să creeze posibilitatea perceperii unor asemenea taxe, însă decizia finală în acest sens va aparține Parlamentului.

5. Proiectele de măsuri ale Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie

Pentru prezentarea celor mai importante categorii de observații primite în perioada de consultare a proiectelor de măsuri ale ANRCTI de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice de telefonie ia cuvântul directorul de Reglementare Economică din cadrul ANRCTI, dl. Gheorghe Rusen.

Referindu-se la observația unui respondent care consideră că segmentul de rețea aferent serviciului de terminare a apelurilor la puncte fixe nu trebuie să includă serviciul de transport al apelurilor de la punctul de interconectare corespunzător serviciului de origine sau tranzit unde se realizează preluarea și transferul apelurilor și până la ultimul comutator, reprezentantul ANRCTI arată că pentru stabilirea definițiilor și a limitelor segmentelor de rețea corespunzătoare serviciilor de origine, tranzit și terminare, ANRCTI a luat în considerare topologia și arhitectura rețelei Romtelecom, precum și a rețelelor furnizorilor alternativi și a analizat structura și caracteristicile cererii pentru serviciile de interconectare furnizate de Romtelecom operatorilor alternativi în perioada 2003 – 2007.

ANRCTI arată că, în ceea ce privește analiza puterii de contracarare pe piețele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețele publice de telefonie ale furnizorilor alternativi, Autoritatea a analizat în primul rând date de piață concrete și nu a identificat dovezi care să ateste că există cumpărători care pot exercita suficientă putere de contracarare asupra puterii de piață a furnizorilor alternativi de servicii de terminare, astfel încât aceștia să nu acționeze într-o măsură apreciabilă în mod independent față de clienți, concurenți și utilizatorii finali. Astfel, analizând istoricul negocierilor de interconectare, Autoritatea a constatat că furnizorii alternativi de servicii de telefonie la puncte fixe, indiferent de cota deținută la nivelul pieței cu amănuntul sau de momentul intrării pe piață, și-au putut exercita puterea de piață atât față de furnizorii de mici dimensiuni sau față de cei nou-intrați pe piață, cât și față de furnizorii de mari dimensiuni. ANRCTI consideră în continuare că nu există putere de contracarare suficientă din partea niciunui furnizor de rețele publice de telefonie care să susțină o eventuală concluzie în sensul inexistenței puterii semnificative din partea furnizorilor alternativi.

Pentru a răspunde unui respondent care consideră nejustificată impunerea unor remedii asimetrice pentru RCS&RDS și UPC România comparativ cu Romtelecom, reprezentantul ANRCTI arată că acești doi operatori nu se află în aceeași poziție concurențială cu cea a Romtelecom acesta din urmă deținând în continuare rețeaua cu cea mai mare acoperire și cel mai ridicat nivel al traficului, precum și o poziție dominantă pe piața cu amănuntul.

În urma unei serii de observații cu privire la panta de ajustare a tarifelor de interconectare, reprezentantul ANRCTI arată că Autoritatea a revizuit panta de ajustare și a decis prelungirea acesteia și, implicit, a perioadei de tranziție până la atingerea unui nivel eficient al tarifelor de terminare la puncte fixe, orizontul de timp propus pentru atingerea simetriei luând în considerare fluiditatea ridicată la nivelul pieței cu amănuntul, faptul că Romtelecom practică deja tarife la nivelul costurilor eficiente, precum și diferențele între tarifele medii actuale ale operatorilor alternativi și nivelul țintă. Reducerea graduală a tarifelor asigură predictibilitatea și dă operatorilor alternativi posibilitatea de a-și ajusta în mod progresiv planurile de afaceri, oferind, în același timp, o armonizare a tarifelor de terminare pe parcursul perioadei de tranziție către tarife simetrice. De asemenea, ANRCTI nu este de acord cu propunerea de a stabili tarifele serviciilor de interconectare

În vederea terminării apelurilor la puncte fixe la nivelul tarifului practicat de către Romtelecom pentru serviciile de terminare a apelurilor la nivel local.

În sesiunea de dezbateri, **Romtelecom** arată că definiția serviciului de interconectare cuprinde atât serviciul de terminare cât și serviciul de transport, Romtelecom fiind desemnat ca având putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare și își arată îngrijorarea cu privire la posibilitatea reglementării serviciilor de tranzit în ipoteza în care operatorul nu va fi desemnat cu putere semnificativă și pe piața serviciilor de tranzit. ANRCTI arată că serviciile de transport legate de furnizarea serviciilor de terminare au fost introduse în piața de terminare în timp ce serviciile de tranzit pur vor fi incluse în piața de tranzit.

Romtelecom reclamă faptul că este dezavantajat de stabilirea tarifului de interconectare la nivelul tarifului regional pentru operatorii alternativi. De asemenea, atât **Netconnect**, cât și **Euroweb** își exprimă dezacordul cu privire la stabilirea unor tarife maxime pentru operatorii alternativi. ANRCTI arată că stabilirea de către Autoritate a unui tarif de terminare la un nivel eficient furnizează semnale economice corecte operatorilor care doresc intrarea pe piață și va stimula eficiența productivă dintr-o perspectivă dinamică, prin crearea unui mediu concurențial echitabil și predictibil. În luarea deciziei de a reglementa tarifele de terminare prin metoda „*benchmark*”, nivelul de referință fiind cel aferent tarifului de interconectare la nivel regional al Romtelecom, ANRCTI a pornit de la premisa că tarifele fundamentate în funcție de costuri aplicabile Romtelecom reflectă în continuare nivelul costurilor eficiente ale terminării la puncte fixe în România, întrucât modelul de cost realizat pentru rețeaua Romtelecom și implicit rezultatele acestuia rămân reprezentative și pentru următorii trei ani (orizontul de timp vizat de actuala analiză de piață), în lipsa unor modificări semnificative în ceea ce privește rețeaua de transport utilizată pentru furnizarea celui mai mare volum de servicii de terminare la puncte fixe în rețelele din România. Autoritatea consideră că nivelul tarifului reglementat asigură posibilitatea operatorilor alternativi să realizeze o rată a rentabilității capitalului angajat ce le oferă suficiente stimulente de a investi.

Reprezentantul companiei **RCS & RDS** dorește să știe de ce operatorilor Cosmote și Telemobil nu le-a fost impus același set de obligații ca operatorilor alternativi de servicii de telefonie fixă.

Reprezentanții Autorității subliniază faptul că piețele pentru terminare apelurilor la puncte mobile vor fi analizate în cursul acestui an și că, în urma acestor analize, obligațiile impuse în sarcina operatorilor cu putere semnificativă pe piață vor fi revizuite.

Pentru a răspunde reprezentantului **Orange** care dorește să știe cum fost stabilită și verificată eficiența la care ANRCTI se raportează, dl. Rusen arată că aceasta este un principiu de bună practică europeană și că nivelul tarifului țintă pentru operatorii alternativi desemnați cu putere semnificativă a fost stabilit pe baza metodei *benchmark*, nivelul de referință fiind costul eficient de interconectare la nivel regional al Romtelecom, calculat pe baza modelului hibrid de calculație a costurilor, ce reprezintă costul unui operator eficient. ANRCTI consideră că măsura de utilizare a costului de interconectare la nivel regional al Romtelecom drept țintă pentru reglementarea tarifelor de terminare ale celorlalți operatori este proporțională cu obiectivul simulării condițiilor unei piețe concurențiale.

În plus, modelul de cost realizat, și implicit rezultatele acestuia, rămân reprezentative și pentru orizontul de timp vizat de prezenta analiză de piață, întrucât nu au apărut modificări semnificative în ceea ce privește rețeaua de transport utilizată pentru furnizarea celui mai mare volum de servicii de terminare la puncte fixe în rețelele din România. Prin urmare, ANRCTI consideră că tarifele fundamentate în funcție de costuri aplicabile Romtelecom reflectă în continuare nivelul costurilor eficiente de interconectare pentru furnizarea serviciilor de terminare la puncte fixe în România.

5. Proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației privind alocarea și utilizarea unor numere naționale scurte pentru servicii armonizate la nivel european

Pentru prezentarea sintezei observațiilor la proiectul de decizie privind alocarea și utilizarea unor numere naționale scurte pentru servicii armonizate la nivel european, președintele ANRCTI îi dă cuvântul directorului Direcției de Reglementare Tehnică, dna. Lorica Șchiopu, care prezintă foarte pe scurt principalele observații primite în perioada de consultare și cere alte comentarii și observații.

Ca și în cadrul perioadei de consultare, **Cosmote** solicită eliminarea din cadrul definiției serviciului armonizat cu caracter social a termenului „*bunăstare*”, pe motiv că acesta este utilizat în mod obișnuit cu alt înțeles decât cel dorit a se obține în textul deciziei. Reprezentanții ANRCTI precizează că definiția serviciului armonizat cu caracter social este preluată din varianta în limba română, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (variantă oficială, ca și variantele în celelalte limbi oficiale ale Uniunii Europene).

De asemenea, ANRCTI arată că persoanele fizice nu vor fi împiedicate să ofere servicii cu caracter social prin intermediul numărului scurt 116. Totodată, reprezentanții Cosmote propun ca serviciile de informații privind abonații ce vor putea fi furnizate prin intermediul numărului armonizat 118 să fie compensate din fondul pentru serviciul universal. ANRCTI arată că numai în momentul în care se va organiza procedura de selecție a furnizorului de serviciu universal care va oferi și servicii prin intermediul numărului 118 se va pune și problema compensării costului net, dacă va fi cazul (costul net fiind sarcina injustă, neeconomică).

Constatând că nu mai sunt alte observații, **Președintele ANRCTI** mulțumește încă o dată participanților pentru prezență și declară ședința închisă.